

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

פ.ב.

עין משפט נר מצוה

עא ד מיי פרק יט מהל' פסולי מוקדשין הלכה ט:
 עו ב ג ד מיי פ"ד מהל' ק"פ הלכ' ג:
 עז ה ו מיי פ"ו מהל' ממדיון הלכה ה:
 עח ז מיי פ"ד מהלכות קרבן פסח הלכה ג ופקדו יט מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ז:

רבינו חננאל

חזור ושורפו לפני הבירה. ושנינו לא קשיא התם באכסנאי שאין לו חצר. משנתנו בבעל הבית. ואכסנאי זה א"ע"פ שלא החזיק בדרך עשאוהו כציקין ששורפין אותו לפני הבירה בשביל ליהנות מעצי המערכה. ת"ר באו לשורפו בחצרותיהן מעצי המערכה אין שומעין להם חיישין דלמא פיישי מיניהו ומיליקו תחת חצרותיהו ואזי בהו לידו תקלה. מעצי עצמן לפני הבירה אין שומעין לה. ואלא לבייש מי שאין לו. אי נמי שמא ישארו לו ירקחם ויחשדוהו הוראים כי עצי הקדש לקח. ואם קונים ויחזיקו שאין ראויין למערכה כדתנן בהמדי בצלו הן רגילין להביא בחצרותיהן של האנה ושל אגור ושל עץ שמן. מונעין אותו שלא לבייש את הטהור. וכן תנן התם בהמדי בסוף פ"ה ראש המעמד היה מעמיד את הטמאים בשערי מדרח, רב יוסף אמר כתיב לביישן רבא אמר מפני החשד שמה ליכנס יחשדוהו ושאר יכנס יחשדוהו כתיב לביישן עבודה נכנסו והם טמאים. ופסוקי לאו בר עבודה הוא, הליכין יכנסו שאין שם חשד. ואי גדיל שישורא אין שם ביוש, שרוראה אומר במלאכתו הוא מתעסק.
מתני' הפסח שיצא או שנטמא ישרף מיד כ"ר. ויצא מנא לן דכתיב הן לא הובא את דמה אל הקדש, מכלל שם נכנס רמה לקדש בת שרפה למחיצתו בן שרפה הוא. בשלמא גלי רחמנא בעלמיה שהם קדשים קלים והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף, והוא הדין לקדשי קדשים, אלא יוצא אשכחן בהטאת שהיא קדשי קדשים שהיא בשרפה, קדשים קלים מנא לן.

רב וזיד אמר לעולם כדאמר מעיקרא. פי' כונטרס דרב וזיד לא פליג אדרב חמא זר עוקבא ואינו אלא מפרש טעמו וקשה לריצ"א דלא מנינו זשום מקום שיאמר לעולם כו' כדי לפרש ונראה לו דרב חמא זר עוקבא ורב פפא לא פליגי דרב חמא זר עוקבא מוקי כן באכסנאי כן צבע"ה ואידי ואידי בהחזיק בדרך אכל זלל החזיק אפי' אכסנאי הו' כבע"ה אלא דלא איירי זה ורב פפא מוקי אפי' אפי' אכסנאי ולא פליג אדרב חמא זר עוקבא ורב וזיד פליג אחרווייהו וקסבר אכסנאי שלל החזיק עשאוהו כציקין אי נמי רב פפא ורב וזיד פליגי אליבא דרב חמא זר עוקבא רב פפא סבר דרב חמא זר עוקבא איירי בהחזיק אכל זלל החזיק הו' אכסנאי כבעל הבית ורב וזיד סבר דאכסנאי אפי' לא החזיק עשאוהו כציקין ודוקא נקט רב חמא זר עוקבא צעל הבית: **היה מעמיד את הטמאים בשער המדרח.** אפילו בטומאת קריין מיירי ונראה לר"י דהאי שער המזרח היינו שער עזרת נשים^א וצ"ע דלמך צ"ק לדימות (דף ז: ו) וצ"ע דוכתי דטבול יוס אינו נכנס בצמחה ליה לא בכל מחנה ליה קאמר אלא מעורת נשים ולפינים דהכי מוכח במסכת כלים (פ"א מ"ח) דקמתי התם עזרת נשים מקודשת ממנה שאין טבולי יוס נכנסין לשם: **בשרא** נשמה דכתיב והבשר. אין לפרש דלמדי דקמתי דמתניתין קאי דכיון דכתיב בקרא ישרף אית לן למימר דהיינו מיד בלא עיבור זורה דאי עיבור לישתוק קרא מיניה ואנא ידענא דישרף דהוה ליה נותר מדלמך לקמן ורצה מוסקף ח"י בגלילי דמניא כו' אכל לרדנן דילפי מכל חטאת אשר יוצא ממינה וגו' צעי עיבור זורה אע"ג דמתיב^ב (שם) ישרף אלמא שרף לא משמע מיד מיהו י' לדמות דההוא ישרף מוקמין לשריפת' בקודש ואינו מיותר אך יש להציג ראייה מדקאמר בסמוך לן דמה נשפך דמה או שילא חוץ לקלעים מנלן והתם לא צעי בע"כ מנלן שהם מיד שריפה דהתנן דם וצבעלים תעבור זרותו אלא מנלן ששריפה קאמר ושריפה דמדי מסבירא נפקא לן ולא מקרא וא"ת ואמאי כריך קרא דפסול הדס דכיון דלריך עיבור זורה פשיטא דישרף משום נותר ואורי' דאיצטרך דלא לעבד ליה קצורה קודם שיהיה נותר אי נמי הוה אמיינא אפי' כשיהיה נותר לא ישרף דנותר שהיה ראוי לאכילה קודם שיתותר דוקא ישרף כדמשמע לא חשירו אלא תאכלוהו^ג אכל קשה דליכי יליף יוצא בשריפה מחטאת דלחרן דהא ע"כ לא הורה להן משה על ששריפה דחטאת שנכנס דמה לפניו דפסולו דם צעי עיבור זורה והם שרפה מיד אלא ה"ק לכו הוה אלא הוצא יפה עשו שלא תאכלוהו דהכי כתיב ישריפה דקרא מדוע לא תאכלתם ומיהו נראה לרש"י דמנינו למימר דלמדי צעי מנא לן וכולהו שמעין מסקא אליבא ד' יוחנן דסבירא ליה לקמן דפסול הדס הו' פסולו בגופו דחשיב דם וזשור חדא מילתא וצפסול צעלים דוקא קמתי מתניתין דצעי עיבור זורה ושפיר מייתי השתא מחטאת דלהין דמשה להנהיג להן אס נכנס דמה לפניו שפיר עבד דשרפה ולן דמה נמי קצעי מנלן דמדי אך קשה על זה כיון דמסבירא לא הוה אמרינן דישרף

חזור ושורפו כו'. אלמא מיעוטו שנפסל מעצי המערכה נמי שרפינן: **כאן באכסנאי.** שאין לו עזים שורפו מעצי המערכה ומתני' צבעל הבית: **שהחזיק בדרך.** לא הטריחוהו לחזר על עזים כדקמתי וכן מי שילא אלמא בהחזיק בדרך עסקינן: רב וזיד. כרב חמא מוקים לה ואדרב פפא פליג ויהיז טעמא למילתיה דרב חמא דכיון דלית ליה עזים סם עשאוהו כציקין והחזיק בדרך דקמתי מתני' לאשמועינן חזרה נקט לה ולא משום עזים דהוה הדין ללא החזיק: **זו לשורפו כו'.** כדמפרש טעמא: **לדי חקלה.** ליהנות מהן הנאה אחרת והנאה זו אין זו מעילה דמנאי צ"ד הוה ועל מנת כן מקדישין אותו: **משום חשד.** שלאחר שריפתן מחזירין מותר העזים למוך ביתן והרואה חושדן בגזונו עלי המערכה ונהיין מהן: **קני וחריטו.** קניס וחריטו של דקל הכל יודעים שאינם מעצי המערכה לפי שקלים הם ונשרפין מהר ואין אש המערכה מתקיימ' בהן ומשום חשד ליכא אכל משום נזשת איכא: **הטעם.** המנונה על כך בעמיד את הטמאים של בית אב בכל דקר צשער המזרחי כניסת כל אדם להר הבית: **כדי לביישן.** שלא נהירו מלטמא והרי העבודה של מחר היתה מוטלת עליהן והיה להן לחיזר: **משום חשד.** שלא יחשדו שפני מלאכתן הן נחלדין מלכודא לעבוד עבודה^ה ומעמידן סם כדי שילאו אותם של אדם ויודעין שממנת טומאה הם חלדין. ואידי דאיירי לעיל דהך פלוגתא דמפני חשד נקט לה להא: **מפני.** הכל יודעין שצטיליים הן מן המלאכה ואין מניחין עבודה מפני מלאכתן דהני משום חשד ליכא ואין כריך להעמידם סם ולמלאן דלמך כדי לביישן כריך: אי נמי וקדיל ששורה. מפשילי צוליס שהיא אומנות קלה ושכרה מעט ואין בני אדם חשודין שיחלו מלכודא לעבודה מפני ציטול מלאכה זו: **מתני'** הפסח שנטמא או שילא ישרף מיד. בצרבעה עשר ואין כריך להשהותו עד הצוקר של ששה עשר שעתו צורה דיינו לילה אחד ומיהו צ"ע לא מני שרף ליה כדיליף לקמן (דף פג:) דאין שורפין קדשים צ"ט: **נטמאו הצעלים או שמתו.** דאין פסולו בגופו אלא מחמת דבר אחר שאין לו אוכלין: **גב' צעלמא נטמא.** טעון שריפה: **דכתיב והבשר וגו'.** וגבי קדשים קלים כתיב: **שמה נכנס דמה.** אל הקודש לכפר צהיכל ונפסלה כדכתיב (ויקרא ו) וכל חטאת אשר יוצא ממינה וגו' א"כ הוה יפה עשייתם ששרפתם: **שמה חוץ למחיצה.** חוץ לעזרה יאלת ומקרא יתירא דרשי לה דלא איצטרך פנימה אלא הכי צעל מינייהו צרישא שמה יאלתה ולא היתה פנימה ואס כן הוה יפה עשייתם ששרפתם^ו פנימה היתה ולא יאלתה הא למדנו שהם יאלתה היה לו לשורפה: **נטמא.** והבשר אשר יגע וגו' גבי שלמים כתיב וכ"ש קדשי קדשים דמזרי: **אלא יוצא.** בחטאת אשכחן וקדשים קלים מנלן דמזריך ליה תנא דמתניתין שריפה ליואל דפסח: **לן דמה.** של צהינת קרבן דלמזרינן צוהים (דף נז:) מנין לדס שנפסל צשקיעת החמה שנא' ויזכרו הקריבו את זבחו ציוס שאלתה וצוה אתה מקריבו כו': נשפך

מיד אלא בעיבור זורה אי לאו דמסיק להלכתא גמירי לה מאי קאמר ולרצה זר אצוה דאפי' פיגול צעי עיבור זורה מנלן לימא דלא גמירי להלכתא ומה כריך גזירה שוה אלא ודאי דפסולו בגופו ישרף מיד סבירא הוה וצדס וצבעלים דצעי עיבור זורה נמי סבירא: **בבבדש** היתה. רש"י פירש דריש מפנימה וכן ר"ח ולר"י נראה דריש מאכל תאכלו אותה בקודש וצמורת כהנים דריש מצמקום הקדש: **בשרא** נטמא ג"י רחמנא בקדשים קלים והוא הדין בקדשי קדשים. וא"ת והא צהדיא צהאי קרא כתיבי קדשי קדשים ומאי קאמר והוה הדין כדדרשינן בכל שעה (נעיל ד:): והבשר לרבות עזים ולכודו יש לומר דאי לאו הוה הדין הוה אמיינא דלמא לרבות קדשים קלים דלא צעו הכשר ולא קדשי קדשים:

(א) [תוספתא פ"ג ה"א], (ב) [תענית כו: לא. תמוז ה"א], (ג) [מנחות דף ג"ג.], (ד) [זבחים דף ק"ה.], (ה) [ש"ס ה"ה.], (ו) [ויקרא ו.], (ז) [נעיל ד:], (ח) [זבחים פ"ג ד"ה כ"ו].

תורה אור השלם

1. והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף והבשר כל פסול יאכל בשר: ויקרא ז' י' 2. הן לא יאכלו את הקדש פנימה אכול תאכלו אותה בקדש באשר צריכת:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה משום חשד וכו' ומעמידים סם: (ב) שם ד"ה שמה חוץ וכו' ששרפתם וכו' פנימה היתה: (ג) תוס' ד"ה צעלמא וכו' אע"ג דמתיב דהשרף אלמא מתשרף לא משמע וכו' דההוא תשרף:

מוסף רש"י

חזור ושורפו. דלמאן צפיק כל שעה (נעיל ד:). בקודש נאש משרפה דמקום צמילתו שריפתו (נעיל ד:). לפני הבירה. מקום נהר הבית שם שורפין פסולי קדשים קלים כדלמתינן צוהים (קד:). צפיק טבול יוס (ברכות ח:). וכו' ליער (ד:). שמה נכנס דמה לפני ולפינים. משמטו אמה למד שך אמר להם ממחילה, מדקאמר הן לא הוצא וגו' פנימה וכו' (א).

מוסף תוספות

א. [ן]לעולם כדאמרין מעיקרא ודדוקא... תוס' שא"ן. ב. דבשר המזרח עזרת ישראל לא היו יכולין ליכנס שוהו לפנין מעורת נשים הרבה. שס. ג. והותר ממנו באש תשרפו, אבל מי שאינו ראוי לאכילה שנפסל לא. שם ע"כ.